

Temat :Funkcje i właściwości pieniądza.

Przedstaw funkcje pieniądza w gospodarce.

Załącznik: Skan podręcznika str.93-95.

Pieniądz papierowy - początkowo był wprowadzany przez instytucje prywatne, a następnie przez państwowe jako pokwitowanie za złożony w banku pieniądz kruszcowy. Banknot stanowił papierowe zapewnienie dla banku, świadczące o tym, że pokwitowanie jest wymienne na kruszec, najczęściej na złoto lub srebro. Obecnie w żadnym kraju pieniądze będące w obrocie nie mają pokrycia w złocie, a gwarancją ich wartości jest państwo, którego banki centralne je emitują.

Pieniądz bezgotówkowy - czyli zapis na rachunku bankowym. Jeśli posiadamy pieniądze na rachunku bankowym, możemy zapłacić za towary lub usługi, delegując przełanie własnych pieniędzy na inny rachunek bankowy. Zmniejszy stan naszego konta, a powiększy stan konta dostawcy danego dobra. We współczesnej gospodarce transakcje dokonywane w formie bezgotówkowej stały się powszechne i powoli wypierają obrót pieniądzem gotówkowym.

Czy wiesz, że...

Nową formą pieniądza jest pieniądz elektroniczny. Stanowi on wartość pieniężną zapisaną w formie pliku komputerowego na elektronicznym nośniku informacji, czyli na karcie mikroprocesorowej lub dysku komputera.

Karty można używać jak elektronicznej portmonetki, gdyż są to tak zwane karty przedpłacone (*pre-paid*), czyli opłacone z góry. Przed dokonaniem transakcji należy na odpowiednie konto przełać pieniądze, aby można było korzystać z karty i płacić nią za towary i usługi.

Pieniądz zapisany na dysku komputera, nazywany również pieniądzem sieciowym, ma postać pliku na przykład w formie banknotu elektronicznego. W odróżnieniu od pieniądza papierowego jest on jednorazowego użytku. Oznacza to, że banknotem o tym samym numerze możemy zapłacić tylko raz i po transakcji zostaje on unieważniony, a odbiorca pieniądza sieciowego ma do dyspozycji banknoty już o nowych numerach seryjnych. Jest to zabezpieczenie przed możliwością podwójnej zapłaty za różne towary tymi samymi banknotami. Wynika to z faktu, że pieniądze przechowywane w postaci plików komputerowych są bardzo łatwe do skopiowania.

Funkcje i właściwości pieniądza

W gospodarce wykształciły się podstawowe funkcje pieniądza jako środka wymiany, miernika wartości, środka płatniczego, środka gromadzenia oraz przechowywania oszczędności.

Jako środek wymiany pieniądz pośredniczy w transakcji kupna lub sprzedaży. Oznacza to, że wymieniamy pieniądze na towar lub towar na pieniądze. Ta funkcja spowodowała wykształcenie się z transakcji kupna-sprzedaży dwóch

oddzielnych operacji finansowych - kupna i sprzedaży. Obecnie nie musimy, jak to było przy wymianie barterowej, wymieniać towaru na towar. Pieniądże uzyskane ze sprzedaży możemy przeznaczyć na zakup innego towaru, którego wartość nie musi dokładnie odpowiadać wartości wcześniej posiadanego dobra. Pieniądz jest więc **miernikiem wartości** towarów, służy do ich porównywania, wartość towaru jest bowiem przedstawiona w cenie wyrażonej w pieniądzu. Do określenia wartości towaru nie jest konieczne posiadanie pieniędzy.

Pieniądz występuje tu jedynie w formie jednostki obrachunkowej, dzięki której możemy określić, czy posiadamy wystarczającą ilość środków na zakup danego towaru czy też nie. Pieniądz służy do przeprowadzenia transakcji kupna lub sprzedaży - jest więc **środkiem płatniczym** umożliwiającym zapłatę

za dobro kupione na kredyt lub za towar w późniejszym terminie, już po jego otrzymaniu. Na przykład zamawiamy towary przez internet i mamy aż siedem dni na uregulowanie należności. Pieniędźmi opłacamy również rachunki za już zużytą energię czy gaz. W pieniądzu są wyrażone także nasze długi. Również w pieniądzu gromadzimy

i przechowujemy nasze oszczędności - wtedy pełni on funkcję **tezauryzacyjną**, czyli jest środkiem przechowywania bogactwa. Zgromadzone oszczędności możemy w przyszłości zamienić na konkretne dobra i usługi. Oczywiście bogactwo może być przechowywane nie tylko w formie pieniędzy, lecz również w postaci złota, akcji przedsiębiorstw lub obligacji państwowych.

Przechowywanie bogactwa w innej postaci niż pieniądze ma uzasadnienie w przypadku spadku wartości pieniądza w czasie, co oznacza, że w przyszłości będziemy mogli kupić mniej towarów za taką samą kwotę. Takie zjawisko nosi nazwę **deprecjacji pieniądza** i powszechnie występuje w gospodarkach światowych. Wartość pieniądza nie zależy wyłącznie od jego nominału, ale od jego siły nabywczej określonej ilością dóbr, które za niego możemy kupić. Rosnące ceny towarów czy zmiany kursów walut mają istotny wpływ na postrzeganie wartości pieniędzy.

Nazwa polskiej waluty „złoty” była używana już od średniowiecza. Jako moneta złoty pojawił się za czasów króla Jana Kazimierza. Po okresie zaborów i odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 roku obowiązywały różne waluty. Na ziemiach dawnego zaboru rosyjskiego były to marka polska i rubel rosyjski, na terenach byłego zaboru pruskiego płacono marką niemiecką, a austriackiego - koroną austriacką. Dopiero w okresie międzywojennym w latach 1923-1925 Władysław Grabski, ówczesny premier i minister skarbu, przeprowadził reformę gospodarczą. Ustalił on, że jednostką pieniężną na obszarze Polski będzie złoty. Reforma doprowadziła do powstania silnej waluty narodowej w odrodzonym państwie.

- **obecnie pieniądze**, aby mogły być
- **powszechnie akceptowane** - dzięki czemu możemy zamienić na potrzebne nam towary
- **poręczne** - forma powinna umożliwiać łatwą wymianę; nawet monety o dużych nominałach nie powinny być zbyt duże, tak aby z łatwością można było je przetrzymać
- **dobrze zabezpieczone** przed próbami podrobienia; obniża ich wartość i powoduje utratę zaufania
- **podzielne** na mniejsze jednostki, aby można było dokonywać jak i dużych transakcji;
- **rozpoznawalne** - poszczególne monety powinny być różniące się przykład rozmiarem lub kolorem; wypukłości oznaczające ich nominał, aby można było z łatwością odróżnić.

FUNKCJE PIENIĄDZA

- ← środek płatniczy
- ← miernik wartości
- ← środek wymiany
- ← środek gromadzenia oszczędności

znak wodny

mikrodruk

złota folia metaliczna

Obecnie stosuje się wiele zabezpieczeń przed podrobieniem, takich jak odpowiedni rodzaj papieru, wypukły druk, znak wodny, który jest widoczny w świetle ultrafioletowym.

Waluty niektórych państw, używane w handlu międzynarodowym, stały się **pieniędzem międzynarodowym**. Dzięki temu łatwiej jest budować gospodarkę i zaufanie do danego kraju oraz ułatwić wymiany między państwami, w którym zostały wyemitowane. Taką funkcję pełnił amerykański dolar i waluty państw Europy Zachodniej. W 1999 roku nowego obiegu wprowadzono euro. Od tej pory euro jest rozliczanych właśnie w tej walucie. Euro

